

ГАЛІЦЫЗМЫ Ў СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Авантура, армія, бюлетэнь, дэпо, жалюзі... Запазычанні – адна з крыніц папаўнення лексічнага складу любой мовы. Яны не толькі не парушаюць нацыянальнай самабытнасці мовы, але і ўзбагачаюць яе, дапамагаюць як мага паўней і дакладней адлюстроўваць паняцці і з’явы рэчаіснасці. Значны пласт у запазычанай лексіцы беларускай мовы складаюць **галіцызмы** – словы, запазычаныя з французскай мовы. Яны атрымалі шырокае ўжыванне ва ўсіх стылях мовы (навуковым, афіцыйна-справавым, публіцыстычным, мастацкім і размоўным).

Актуальнасць нашага даследавання абумоўлена тым фактам, што лексічная сістэма беларускай мовы няспынна папаўняецца новымі словамі з іншых моў, у тым ліку і з французскай. Адрозненні ў графіцы мовы-рэцыпіента і мовы-крыніцы запазычанняў вымагаюць ад слоў пэўных змяненняў. Вывучэнне асаблівасцей засваення запазычаных адзінак – адна з важных задач сучаснай лексікалогіі, паколькі дапамагае ўстанавіць пэўныя заканамернасці адаптацыі іншамоўных слоў.

Прааналізаваўшы галіцызмы (а гэта 2202 адзінкі французскага паходжання) са «Слоўніка іншамоўных слоў» А. М. Булькі (у 2 тамах) з мэтай выяўлення асаблівасцей фанетычнай, марфалагічнай і семантычнай адаптацыі ў беларускай мове, мы прыйшлі да высновы: засваенне адбываецца рознымі шляхамі.

- **фанетычнае**. Фанетычная адаптацыя французскіх слоў у сучаснай беларускай мове прадугледжвае засваенне гукавой абалонкі і перадачу яе на пісьме літарамі беларускага алфавіта: *дэсэрт – dessert; жэст – geste; інтэр’ер – intérieur; кантралёр – contrôleur; намада – pomnade.*

- **марфалагічнае**. Галіцызмы, што ўваходзяць у склад лексікі беларускай мовы, становяцца адзінкамі пэўнага лексіка-граматычнага класа і афармляюцца ў адпаведнасці з граматычнымі асаблівасцямі беларускай мовы: *абрыкос – l’abricot; батфорты – bottes fortes; бал – la balle; гардэроб – la garde-robe; камільфо – comme il faut.*

- **семантычнае**. Патрапіўшы ў беларускую мову, большасць галіцызмаў захоўвае сваё значэнне, аднак намі былі зафіксаваны і тыя, у якіх значэнне трансфармавалася: *абажур, аванс, баль, банкет, галантарэя, гарнір, піжон, тужурка, эрмітаж* і інш.